

Verksamhetsrapport

efter kvalitetsgranskning av undervisningen i
historia vid Ribbaskolan i Jönköpings kommun

Innehåll

Inledning

Bakgrundsuppgifter om Ribbaskolan

Resultat

Syfte och frågeställningar

Metod och material

Inledning

Skolinspektionen genomför en kvalitetsgranskning av undervisningen i historia under våren 2015. Granskningen vid Ribbaskolan i Jönköpings kommun ingår i detta projekt.

Ribbaskolan besöktes den 31 mars–2 april 2015. Ansvariga inspektörer har undervisningsrådet Malin Lundquist och utredaren Eva Bergenlöv varit. I denna rapport redovisar inspektörerna sina iakttagelser, analyser och bedömningar. Förutom en redogörelse av kvalitetsgranskningens resultat ges även en kort beskrivning av granskningens syfte, frågeställningar och genomförande.

Kvalitetsgranskningen av undervisningen i historia genomförs i totalt 20 kommunala skolor och 7 fristående skolor. När kvalitetsgranskningen är avslutad i sin helhet redovisas de samlade resultaten i en övergripande kvalitetsgranskningsrapport. För de skolor som ingått i granskningen ger rapporten en referensram och en möjlighet till jämförelse med förhållanden på andra skolor. Det enskilda beslutet kan därmed sättas in i ett större sammanhang.

Bakgrundsuppgifter om Ribbaskolan

Ribbaskolan omfattar förskoleklass och årskurserna 1-9. Totalt finns 455 elever på skolan varav knappt 230 elever i årskurserna 7-9. Enligt nationell statistik nådde 94,8 procent av eleverna i årskurs 9 minst betyget E i ämnet historia läsåret 2013/2014.

Läsåret 2014/2015 bedrivs undervisningen i historia av tre lärare. Två av lärarna har lärarlegitimation att undervisa i ämnet historia och den tredje läraren som är nyexaminerad ansöker om legitimation. Lärarnas yrkeserfarenhet som lärare varierar från 1–8 år. Samtliga tre historielärare undervisar även i de övriga tre samhällsorienterande ämnena. Lärarna är organiserade i ett ämneslag och ingår även i olika arbetslag. Ribbaskolan har en gemensam planering för fördelningen av det centrala innehållet i kursplanen.

Resultat

I vilken utsträckning får eleverna skapa samband mellan olika tidsdimensioner genom att använda en historisk referensram?

Här bedöms om undervisningen innehåller historiska kunskaper som anspelar på uppfattningar om dåtiden – uppfattningar som delas av många och som man i olika sammanhang förväntas känna till. Vidare bedöms om undervisningen innehåller kunskaper om historiska sammanhang som har lett fram till nuet. Kunskaper om historiska sammanhang kan öka elevernas förståelse för att samhället förändras av en mängd olika orsaker och att det påverkar förutsättningarna för eleverna själva och för deras omgivning. Erfarenheter från hela världen måste ingå i den historiska referensramen. Här bedöms även om undervisningen ger en kronologisk överblick. En grundläggande förståelse för kronologin i olika skeenden är en förutsättning för att kunna resonera om orsaker till, och konsekvenser av, förändringar i samhället.

Vidare bedöms om eleverna får använda adekvata begrepp kring en historisk referensram. Slutligen bedöms också vilket stöd eleverna får i form av tydliga beskrivningar och förklaringar samt om eleverna får diskutera och reflektera kring en historisk referensram.

Kunskaper om historia

Av intervjun med lärarna framgår att de i första hand utgår från det centrala innehållet när de planerar undervisningen i historia. Utifrån det centrala innehållet har lärarna en gemensam planering för de tre årskurserna. Under de lektioner som observerades under Skolinspektionens besök behandlades romarriket, franska revolutionen och förintelsen. I en av årskurserna pågår parallellt ett arbete där eleverna enskilt redovisar en valfri historisk person för övriga i klassen.

Lektionsobservationer, intervjuer med elever och lärare, skolans insända dokument samt den elevenkät som Skolinspektionen har genomfört i samband med granskningen visar att undervisningen mycket ofta behandlar historiska kunskaper om tidsperioder, händelser och personer i det förflutna. Både elever och lärare uppger i intervjuer att det är viktigt att använda historisk kunskap för att förstå sin egen tid. Under en av lektionsobservationerna får eleverna till uppgift att resonera hur de själva kan bidra till för att motverka främlingsfientlighet. Detta är tydligt exempel på hur eleverna medvetandegörs om sin egen roll i skapandet av historien.

Historiska sammanhang

Av intervjuer med elever och lärare framgår att undervisningen ofta lyfter fram orsaksamband för att på så sätt ge eleverna ett historiskt sammanhang. Vid de observerade lektionerna diskuteras till exempel flera orsaker till romarrikets sönderfall och orsakerna till franska revolutionen. Det bekräftas även utifrån de arbetsuppgifter som Skolinspektionen har tagit del av inför besöket. I samband med att undervisningen behandlar andra världskriget har eleverna till uppgift att resonera kring flera orsaker till att nazistpartiet kunde ta makten i Tyskland. Lektionsobservationerna visar att i samband med att undervisningen behandlar franska revolutionen uppmärksammas demokratin

framväxt och vilken betydelse det har för dagens samhälle och vilka jämförelser kring händelseförloppen och bakomliggande orsaker som kan göras till den arabiska våren i nutid. Observationerna visar att undervisningen innehåller exempel på att samhället, såväl nu som då, förändras av en mängd olika saker. AV dokumentationen som Skolinspektionen har tagit del av, framgår att eleverna i samband med att de arbetar med franska revolutionen ska se vilka följder/spår av den franska revolutionen och Napoleon som finns i vårt moderna samhälle.

Kronologisk överblick

Av lektionsobservationerna framgår att eleverna i undervisningen får jämföra historiska skeenden och förhållanden med andra historiska händelser och med samtiden. När eleverna arbetar med antisemitism och förintelsen görs jämförelser med de politiska strömningar som finns i dagens samhälle. Ett annat exempel är när det görs jämförelser om kvinnors roll och villkor i samhället i nutid och dåtid.

I flera av klassrummen finns tidslinjer där viktiga händelser markeras för att åskådliggöra och tydliggöra en kronologisk ordning

Lektionsobservationerna och intervjuerna med såväl lärare som elever visar att jämförelserna av olika tidsperioder i huvudsak sker mellan den tidsperiod som undervisningen berör samt med nutiden, eller med närliggande tidsperioder, exempelvis första och andra världskriget. Av lektionsobservationer och intervjuer med elever och lärare framkommer ett exempel när eleverna får möjlighet att ange tänkbara fortsättningar på utvecklingslinjer, grundat i hänvisningar till det förflutna. I samband med att eleverna arbetar med förintelsen görs jämförelser med samtida Sverige och de rasistiska inslag som många lever med i sin vardag. Lektionsobservationerna visar att eleverna bland annat får göra jämförelser med de strömningar av främlingsfientlighet som finns i nutiden med de politiska åsikterna som rådde under mellankrigstiden och under andra världskriget.

Av intervjuer med såväl elever som lärare framgår att denna typ av inslag, där eleverna får arbeta med tänkbara fortsättningar på utvecklingslinjerna, sällan förekommer. Däremot arbetar eleverna ibland med det kontrafaktiska perspektivet, det vill säga att eleverna får resonera kring tänkbara historiska utvecklingslinjer vid en given tidpunkt. Till exempel har eleverna resonerat kring vad som kunde ha hänt om Hitler hade kommit in på konstskolan eller om det istället hade varit Europa som hade blivit koloniserat.

Användning av historiska begrepp kopplat till historisk referensram

Vid de observerade lektionerna förekommer en frekvent användning av historiska begrepp kopplade till historisk referensram. När undervisningen behandlar franska revolutionen används bland annat begreppen de tre stånden, skräckvälde och slagorden frihet, jämlikhet och broderskap. Intervjuade elever och lärare ger en samstämmig bild av att undervisningen i historia kontinuerligt innehåller inläring av nya begrepp och

att eleverna ges möjlighet att använda och sätta in begreppen i adekvata sammanhang, till exempel hur revolution förklaras. Viktiga begrepp brukar finnas med i de pedagogiska planeringarna och lärarna brukar skriva upp begreppen och definiera dem tillsammans med klassen. Ibland förekommer det att eleverna i slutet av en lektion får så kallade exit tickets där de ska förklara eller ge exempel på nya begrepp som de har lärt sig. Begreppen är främst sådana som är kopplade till olika tidsperioder men att även analytiska begrepp som till exempel orsak och konsekvens förekommer.

Aktivt lärarstöd i form av tydliga beskrivningar och förklaringar kopplat till historisk referensram

Planering, arbetsuppgifter och lärares genomgångar finns tillgängliga för eleverna på en lärplattform, som ett stöd om de vill använda materialet vid exempelvis arbetsuppgifter. Av lektionsobservationerna framgår att lektionerna inleds med en kort genomgång, där läraren presenterar hur lektionen kommer att se ut.

Lektionsobservationerna visar att lärarna ofta inleder lektionen med en kort repetition av föregående lektion. Lärare uppger i intervju att det är dels ett sätt att sätta lektionen i ett sammanhang, dels för att synliggöra elevernas lärande. Vid flera av de observerade lektionerna använder lärarna power-point-presentationer där begreppen ofta förklaras med hjälp av olika illustrationer. Diskussion och reflektion kopplat till historisk referensram

Av lektionsobservationerna och intervjuer med lärare och elever framkommer att undervisningen i historia innehåller inslag där eleverna får möjlighet att diskutera och reflektera. Till exempel diskuterar eleverna antisemitismens framväxt under mellankrigstiden och gör jämförelser med dagens samhälle. Eleverna får sedan som skrivuppgift att med hjälp av boken Om detta må ni berätta samt inslag från Uppdrag granskning reflektera över frågor som berör området, exempelvis: "Hur kunde folk göra så mot varandra?"

De intervjuade eleverna beskriver att det generellt råder ett tillåtande och öppet diskussionsklimat i klassrummet. En stor andel elever i varje klass deltar i diskussionerna. I de flesta fall varierar undervisningen, så att eleverna både ges möjlighet att diskutera med varandra i par eller grupper och med läraren i helklass.

Både elever och lärare uppger i intervjuerna att det är vanligt att de i diskussionerna gör jämförelser och paralleller mellan dåtid och nutid. Lektionsobservationerna visar att det till viss del även finns inslag av reflektioner kring framtiden. I samband med att eleverna arbetar med orsakerna till antisemitismens framväxt under mellankrigstiden och orsakerna till främlingsfientligheten idag får eleverna reflektera över hur de kan påverka framtiden.

Sammanfattningsvis bedömer Skolinspektionen att eleverna i hög grad får skapa samband mellan olika tidsdimensioner när undervisningen behandlar en historisk referensram.

I vilken utsträckning får eleverna skapa samband mellan olika tidsdimensioner genom att kritiskt granska, tolka och värdera källor som grund för att skapa historisk kunskap?

Här bedöms om undervisningen ger en orientering i källkritiska metoder och att eleverna får öva på att ställa frågor till och värdera historiska källor. Den övergripande frågan är hur vi kan veta något om det förflutna. Kursplanen pekar ut såväl skriftliga källor som arkeologiskt material, platser och levande människors berättelser som källor till historisk kunskap. Genom att eleverna får komma i kontakt med historiskt källmaterial kan ämnet bli levande för dem. När de tolkar och värderar källorna arbetar de dessutom som historiker och är med och skriver historia. Elevernas historiemedvetande utvecklas när de lär sig något om det förflutna, samtidigt som de får en insikt i vetenskapliga metoder och kan reflektera över hur deras tolkningar färgas av egna erfarenheter och värderingar. Här bedöms också om undervisningen ger eleverna möjlighet att genom källorna leva sig in i förhållanden och värderingar som rådde förr, det vill säga utveckla historisk empati och föra etiska resonemang om och ifrågasätta handlingar och värderingar under tidigare perioder i historien.

Vidare bedöms om eleverna får använda adekvata begrepp för att kritiskt granska, tolka och värdera källor. Slutligen bedöms också vilket stöd eleverna får i form av tydliga beskrivningar och förklaringar samt om eleverna får diskutera och reflektera kring hur de utifrån en kritisk granskning, tolkning och värdering av källor kan skapa historisk kunskap.

Orientering i källkritiska metoder

Av lektionsobservationer och intervjuer med elever och lärare framgår att arbetet med källkritik i första hand relateras till att söka och kritiskt granska information och vara uppmärksam på informationens trovärdighet.

I intervjuer med lärarna framgår att då historiska källor har använts i undervisningen, till exempel utdrag ur en dagbok skriven av en industriarbetare eller samtida målningar av regenter, har det mer varit för att illustrera fakta och för att ge eleverna möjlighet till ökad inblick i rådande omständigheter. Av lektionsobservationerna och intervjuer med lärare och elever framkommer inga konkreta exempel på när eleverna fått möjlighet att ställa frågor till och värdera historiska källor som grund för historisk kunskap. Lärarna framhåller detta som ett utvecklingsområde.

Använda och tolka källor för att utveckla historisk empati

Utifrån lektionsobservationer och intervjuer med såväl elever som lärare framgår att det förekommer att eleverna får använda källor för att utveckla historisk empati. Exempelvis läser eleverna dagböcker, skrivna av författare som har upplevt första och/eller andra världskriget. Eleverna får även möjlighet att lyssna till och ställa frågor till en överlevare från ett koncentrationsläger från andra världskriget och från en person som upplevde Balkankriget. I samband med att elever arbetar med förintelsen gör

elever jämförelser med samtiden och har som uppgift att bland annat diskutera om de skulle känna sig trygga som jude i Malmö i dagens Sverige.

Av intervjuerna med elever och lärare framkommer även exempel på hur undervisningen i historia behandlar hur människor tänkte förr och varför man idag tänker annorlunda. Ett exempel på detta är till exempel synen på familjebildning. Det sker dock mycket sällan utifrån historiska källor.

Användning av historiska begrepp kopplat till att kritiskt granska, tolka och värdera källor

Elevintervjuer visar att fokus i undervisningen ligger främst på att avgöra om en källa kan betraktas som tillförlitlig, vem som skrivit den, i vilket syfte och i vilket sammanhang. Exempelvis ställer eleverna dessa frågor till olika typer av information hämtad från internet och läroböcker då de arbetar med Palestinakonflikten och ska hitta tillförlitlig fakta och argument från olika perspektiv. Av lektionsobservationer samt intervjuer med elever och lärare framkommer inga exempel på att eleverna får föra källkritisk argumentation kring hur lång tid som gått mellan en händelse och att källan som berättar om den skapades, samt om uppgifterna i en viss källa bygger på något annat källmaterial. Begrepp som handlar om att kritiskt granska, tolka, värdera källor som grund för att skapa historisk kunskap, som exempelvis handlar om beroende, samtidighet och tolkning förekommer inte i undervisningen enligt vad som framkommer i lektionsobservationer, insända dokument eller utifrån elev- och lärarintervjuer. Av lärarintervjun framgår att det i undervisningen inte finns några inplanerade arbetsuppgifter kopplade till historisk källkritik.

Aktivt lärarstöd i form av tydliga beskrivningar och förklaringar kopplat till att kritiskt granska, tolka och värdera källor

Det framgår av lektionsobservationer, insända dokument och intervjuer med såväl elever som lärare att eleverna generellt får aktivt lärarstöd i undervisningen i historia. I undervisningen får eleverna ta del av historiska källor, som till exempel dagböcker och samtida målningar. Däremot visar intervjuer med lärare och elever att undervisningen inte innehåller tydliga beskrivningar och förklaringar av vad som är specifikt för den historiska källkritiska metoden, det vill säga vad som skiljer en historisk källa från andra typer av information. Eleverna får inte undervisning om de källkritiska frågor som är specifika för historieämnet och inte heller om vilka begrepp som krävs för att kunna tolka och värdera historiska källor.

Diskussion och reflektion kopplat till att kritiskt granska, tolka och värdera källor

Av lektionsobservationer och intervjuer framgår att undervisningen innehåller inslag av att kritiskt granska källors trovärdighet, men att eleverna inte får möjlighet att föra en källkritisk argumentation utifrån hela den historiska källkritiska begreppsapparaten.

Sammanfattningsvis bedömer Skolinspektionen att eleverna i hög grad får använda och tolka källor för att utveckla historisk empati men att eleverna i ganska låg grad får en orientering i historievetenskapligt källkritiska metoder och begrepp.

I vilken utsträckning får eleverna skapa samband mellan olika tidsdimensioner genom att reflektera över sin egen och andras användning av historia i olika sammanhang och utifrån olika perspektiv?

Här bedöms om undervisningen ger eleverna möjligheter att reflektera över sin egen och andras användning av historia i olika sammanhang och utifrån olika perspektiv. Vidare granskas om undervisningen innehåller moment kring hur historia kan användas för olika syften och förståelse för hur historiska berättelser används i samhället och i vardagslivet. Historieskrivningen är inte neutral utan görs utifrån något syfte eller i ett specifikt sammanhang. Historia kan vara ett verktyg både för enskilda individer och för grupper att formulera hur de vill uppfattas och vad de vill göra genom att berätta om det förflutna. Historia kan också användas för att skapa familjesammanhållning eller etablera identiteter baserade på till exempel klass, genus, etnicitet, generation eller nationell tillhörighet. Med kunskaper om detta får eleverna möjlighet att upptäcka och förstå när och hur historia används för att påverka människor i olika sammanhang. Vidare bedöms om eleverna får använda adekvata begrepp för att reflektera över sin egen och andras användning av historia i olika sammanhang och utifrån olika perspektiv. Slutligen bedöms också vilket stöd eleverna får i form av tydliga beskrivningar och förklaringar samt om eleverna får diskutera och reflektera kring hur de och andra använder historia i olika sammanhang och utifrån olika perspektiv.

Egen och andras användning av historia

I intervjuer med lärare framhåller de vikten av att tydliggöra för eleverna vem som skriver historien och i vilket syfte; att det är segraren som skriver historien och att den kan förändras med tiden. Undervisningen behandlar till exempel hur bilden av politiska ledare förändras med tiden. Som exempel anges hur Hitler, Stalin och Mussolini framställdes som hjältar under en viss period, men att den bilden sedan förkastades av nya ledare. Av lektionsobservationer, intervjuer med elever och lärare och av dokument som Skolinspektionen har tagit del av framgår, utöver de ovan redovisade exemplen, att undervisningen har mycket få inslag där eleverna får möjlighet att reflektera över sin egen och andras användning av historia. De intervjuade eleverna kan ge ett exempel på att de har fått reflektera över hur man kan använda sig av historia i olika syften och sammanhang. I samband med att undervisningen behandlar hur Hitler kunde ta makten får eleverna inblick i hur Hitler förvanskade historien för att gynna sina egna intressen. Eleverna kan även ge exempel på hur de med hjälp av kartor från olika tidsperioder har sett hur länders gränsdragningar förändras genom historiens gång. Lärarna uttrycker att det är svårt att arbeta med historieanvändning och att det är ett utvecklingsområde.

Användning av historiska begrepp kopplat till användning av historia

Av intervjuer, observationer eller dokumentation framkommer få exempel på hur undervisningen behandlar begrepp som är kopplade till användning av historia. Det exempel som nämns är propaganda.

Aktivt lärarstöd i form av tydliga beskrivningar och förklaringar kopplat till användning av historia

Som framgår av ovanstående stycke förekommer få begrepp i undervisningen under lektionsobservationerna som kan användas för att utveckla förmågan att reflektera över hur historia kan användas. Det framgår av elev- och lärarintervjuer att det inte görs tydligt för eleverna när undervisningen behandlar hur historia kan användas.

Diskussion och reflektion kopplat till användning av historia

Lektionsobservationerna och intervjuerna med såväl lärare som elever visar att undervisningen innehåller mycket få inslag där eleverna får diskutera eller reflektera kring sin egen och andras användning av historia.

Sammanfattningsvis bedömer Skolinspektionen att eleverna i mycket låg grad får reflektera över sin egen och andras användning av historia i olika sammanhang och utifrån olika perspektiv.

Allmändidaktik

En framgångsrik undervisning som leder till att eleverna når goda studieresultat kan inte beskrivas i endimensionella termer. Det är kvaliteten i lärarens kombinerade kunskaper, förmågor och handlingar i varje unik undervisningssituation som skapar förutsättningar för elevers lärande och kunskapsutveckling. Utifrån forskningsöversikten Utmärkt undervisning¹ går det dock att peka ut några specifika kompetenser hos läraren som visat sig ha stor betydelse.

Av intervjuer med elever och lärare samt av lektionsobservationer framgår att lärarna medvetet kopplar undervisningen i historia till aktuella händelser och elevernas vardag för att göra ämnet intressant och för att förklara och förtydliga det historiska innehållet.

Lektionsobservationerna och intervjuer med såväl lärare som elever visar att de undervisande lärarna skapar en trygg, stödjande och uppmuntrande lärmiljö. Vidare visar lektionsobservationer och elevintervjuer generellt en variation i undervisningen som innebär att eleverna får pröva olika arbetssätt och arbetsformer. Studieron är oftast god. Undervisningen är, enligt intervjuade elever och lärare anpassad till elevers olika behov och förutsättningar med möjlighet till såväl utmaningar som stöd eller extra anpassningar. Det framgår av dokument som Skolinspektionen har tagit del, samt utifrån elevintervjuer att det i undervisningen finns uppföljning, återkoppling och reflektion

¹ Håkansson, Jan & Sundberg, Daniel (2012). *Utmärkt undervisning: framgångsfaktorer i svensk och internationell belysning*. 1. utg. Stockholm: Natur & Kultur

över lärandet. I samband med lektionsslutet används bland annat så kallade exit-tickets där eleverna till exempel får besvara frågan vad de har lärt sig under lektionen eller vad vissa begrepp betyder. Ett tydligt exempel över hur elevernas lärande synliggörs är när eleverna i inledningen av ett arbetsområde gemensamt gör en mind-map för att synliggöra klassens kunskaper. Efter tre veckor, under en observerad lektion, får eleverna i grupp göra en ny mind-map över samma kunskapsområde. Det blir då synligt gjort för eleverna vad de har lärt sig under perioden.

Syfte och frågeställningar

Flera historiedidaktiska studier pekar på att det finns brister i undervisningen och i elevernas färdigheter när det gäller att skapa sammanhang mellan tidsdimensionerna dåtid, nutid och framtid när de olika förmågorna i ämnet historia behandlas. Detta är en viktig aspekt av det som handlar om historieämnets syfte – att utveckla elevernas historiemedvetande, och därför en central kvalitetsaspekt av undervisning i historia i grundskolan. Granskningens syfte är med bakgrund i detta att granska om undervisningen i historia i grundskolan utformas så att eleverna får möjlighet att skapa förmågespecifika samband mellan tidsdimensioner, det vill säga knyta samman olika tidsdimensioner, till exempel dåtid till nutid och framtid, när de använder en historisk referensram, arbetar med källor, reflekterar över historieanvändning och använder historiska begrepp.

För att uppfylla syftet ska följande frågeställningar besvaras:

1. Innehåller undervisningen moment och uppgifter där eleverna får skapa samband mellan olika tidsdimensioner genom att:

- a) använda en historisk referensram som innefattar olika tolkningar av tidsperioder, händelser, gestalter, kulturmöten och utvecklingslinjer?
- b) kritiskt granska, tolka och värdera källor som grund för att skapa historisk kunskap?
- c) reflektera över sin egen och andras användning av historia i olika sammanhang och utifrån olika perspektiv?
- d) använda historiska begrepp för att analysera hur historisk kunskap ordnas, skapas och används?

2. Får eleverna stöd i historieundervisningen generellt, och i synnerhet för att skapa samband mellan olika tidsdimensioner, genom att de får:

- a) ett aktivt lärarstöd i form av tydliga beskrivningar och förklaringar?
- b) diskutera och reflektera?

Frågeställning 1a–1d fokuserar på *vad* historieundervisningen innehåller, och bygger på kursplanens uppfattning om att de fyra förmågorna historisk referensram, källhantering, historieanvändning och historiska begrepp tillsammans utvecklar elevernas historiemedvetande.

Frågeställningarna 2a–2b fokuserar på *hur* historieundervisningen genomförs och knyter an till Skolinspektionens modell för undervisningsgranskning. Fråga 2a tar fasta på om läraren är tydlig och konkret när det gäller att beskriva och förklara olika saker för eleverna, i synnerhet vad det innebär att knyta ihop olika tidsperioder genom förmågorna. Fråga 2b tar fasta på om eleverna får ge uttryck för och utbyta tankar och resonemang – enskilt eller i grupp med andra elever och läraren. Det ska framhållas att frågorna 2a och 2b även avser historieundervisningen generellt, det vill säga även i de fall eleverna *inte* får skapa tidssamband genom förmågorna.

Metod och material

I Skolinspektionens modell för granskning av undervisning ingår olika datainsamlingsmetoder: intervjuer, dokumentstudier, statistik, observationer och enkäter. De underlag som samlats in inför och under Skolinspektionens besök på skolan analyseras sedan av de inspektörer som genomfört besöket varpå dessa redovisar sina bedömningar av i vilken grad undervisningen i historia lever upp till kursplanens krav i ett beslut och i denna rapport.

Rapporten är disponerad utifrån de tre inledande ämnesspecifika förmågor som beskrivs kursplanen. Förmågan att använda adekvata begrepp i relation till de tre inledande förmågorna behandlas i respektive delavsnitt. För att eleverna ska kunna utveckla en historisk referensram och förståelse för hur historia skapas och används behöver de tillgång till ett ämnesspråk. Begreppen är verktyg som kan användas genomgående i all undervisning och bidra till fördjupad förståelse för ämnets centrala frågeställningar. I kursplanen finns två typer av begrepp, *tidsrelaterade begrepp* som knyter an till epoker eller specifika tidsperioder och *övergripande begrepp* som fungerar som analysverktyg genom att de belyser grundläggande historiska frågeställningar som är relevanta för de tidsperioder man studerar.